

MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN KARIYER PLANLAMA VE İŞE MOTİVASYON ALGILARININ BELİRLENMESİ

Pınar AVCI* , Semahat AYSU**

Özet

Ülkemizde özellikle üniversitelerde eğitimini sürdüren öğrenci ve eğitimlerini bitiren bireylerin istihdam edilebilmesi için kariyer tercihi, kariyer planlaması ve işe motivasyonları önemli hale gelmektedir. Bu yüzden çalışmamızda, bir meslek yüksekokulunda eğitimini sürdüren öğrencilerin kariyer planlaması ve işe motivasyon algılarının demografik özelliklerine göre belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda meslek yüksekokulunda bulunan 112 öğrenciden veriler toplanarak SPSS 20 programı ile tanımlayıcı (sıklık, yüzde ve ortalama) ve çıkarımsal (T-Testi, Varyans analizi ve Korelasyon) analizler yapılmaktadır. Çalışma sonucunda, öğrencilerin üniversiteye gelme biçimleri işe motivasyonu üzerinde istatistiksel olarak anlamlı etki yaratmaktadır. Ancak öğrencilerin cinsiyetleri, yaş dağılımı, yaşadıkları il ve eğitimini sürdürdükleri programlar kariyer planlaması ve işe motivasyonu üzerine istatistiksel olarak anlamlı olarak etki oluşturmamaktadır. Buna ek olarak, öğrencilerin üniversiteye sınavla ya da sınavsız geçiş yapmasının da kariyer planlaması üzerinde etkisi bulunmamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Meslek Yüksekokulu, Öğrenci, Kariyer, Kariyer Planlaması, Motivasyon.

IDENTIFYING PERCEPTIONS OF CAREER PLANING AND JOB MOTIVATION OF VOCATIONAL SCHOOL STUDENTS

Abstract

In our country career preference, career planning and job motivation are becoming important for the employment of students studying particularly at university and individuals graduated from university. Therefore, it is aimed in our study to identify the perceptions of students studying at a vocational school on career planning and job motivation according to their demographic characteristics. Within this scope, obtained data from 112 students in a vocational school are analyzed via statistics program SPSS 20 and descriptive statistics (frequency, percentage and mean) and inferential statistics (Independent Samples T-test, One-Way ANOVA and Correlation) are carried out. The results indicate that the way students come to university has a statistically significant effect on their job motivation. But, students' demographic characteristics such as gender, age, the city where they live, the programs that they are studying do not have a statistically significant effect on their career planning and job motivation. In addition, students' way of enrolling in university with an exam or without an exam has no effect on their career planning.

Key Words: Vocational School, Student, Career, Career Planning, Motivation

* Öğretim Görevlisi, Dr., Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, pavci@nku.edu.tr, Orcid: 0000-0001-9480-8016.

** Öğretim Görevlisi Dr., Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, saysu@nku.edu.tr, Orcid: 0000-0001-6431-9983.

AKADEMİKBAKIŞ DERGİSİ

Özel Sayı 2020

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi,
Türk Dünyası Kırgız –Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Celalabat –KIRGIZİSTAN

<http://www.akademikbakis.org>

1.Giriş

Dünya ülkeleri tarım toplumu olmaktan ziyade bilgi ve insan toplumu haline gelmektedir. Bu durum insanlardan beklenenlerin değişmesine ve gelişmesine neden olmakta ve insanların mesleki bilgi, beceri ve yetenekler edinmesi istenmektedir. Dolayısıyla dünyada ve Türkiye’de insanların nitelikli hale gelmesi için mesleki eğitim gibi konular kamu ve vakıf üniversitelerinin önlisans, lisans ve lisansüstü programları aracılığıyla eğitim ve öğretim sürecinde verilmektedir.

Bu eğitim ve öğretim sürecinde öğrencilere hem mesleki bilgi, beceri ve yetenekler kazandırılmakta hem de iş hayatının gereksinimlerini karşılayabilmek için yeterli mesleki eğitim dersleri verilmektedir. Ayrıca mezun olma aşamasında istihdam edilebilmeleri için kariyer, kariyer planlaması ve hedefler gibi konulara öğrenciler hazırlanmaktadır. Böylece üniversitelerde öğrenciler, eğitim veren öğretim elemanları ve diğer üniversite çalışanları organize olarak, kariyer hizmetlerini yerine getirmekte ve öğrencilerin iş hayatı ile iletişim kurmaları için bir köprü oluşturulmaktadır (Cevher, 2015: 165).

Mesleki eğitim dersleri alan öğrenciler için, doğru kariyer tercihi yapmak mesleki yaşamları ve gelecekteki başarıları üzerinde önemli bir etkiye sahip olmaktadır. Ancak kariyer tercihi yanlış olursa, tüm bireysel çabalar yanlış yönlendirildiğinden zaman, enerji, para ve motivasyon kaybı yaşanmaktadır (Ahmed, Sharif ve Ahmad, 2017: 1-2).

Kariyer kavramı, bir insan yaşamının rotasını içeren işle ilgili deneyimlerin deseni olarak tanımlanmaktadır (Greenhaus, Callanan ve Godshalk, 2010: 18). Diğer bir taraftan kariyer, bireylerin mesleklerinde ve işlerinde çalışma süresince ve başarmak için yaptıkları tecrübelerin toplamı olarak da ifade edilmektedir (Taşlıyan, Arı ve Duzman, 2011: 233). Benzer bir şekilde kariyer, bireyin hayatı boyunca belirli bir süre kendini geliştirmek için fırsatları ile üstlenilen bir iştir. Kariyerin unsurları farklı insanlara farklı şeyler ifade etse de hem bireysel hem de geniş toplum ve ekonomi için önemlidir (Jolly, 2016: 22). Ayrıca Rogers, Creed ve Glendon’un (2008) çalışmasında kariyerin hedefler ve sosyal desteklerle ilişkilendirildiğini belirtilmektedir.

Kariyer yönetimi, kariyerin ilerlemesine yardımcı olacak strateji ve eylemlerin aktif bir biçimde planlanması ve uygulanmasıdır. Bu başkaların yardımcı olabileceği ama bireyin başlatabileceği ve yönlendirebileceği bir süreçtir. Kariyer yönetim sürecinin başlangıç

noktası olarak, bireylerin ne istediğini bilmesi ve bunun için de bireylerin öz analiz yapması gerekmektedir. Aynı zamanda kariyer yönetiminde ihtiyacı tanımak, sistematik, tutarlı ve düzenli olarak oluşturulan eylemleri uygulamak ve iş dünyasında ve çalışılan kurumda gerçekçi bir şekilde bağlantı kurarak avantaj sahibi olunur (Forsyth, 2002: 7,8,10).

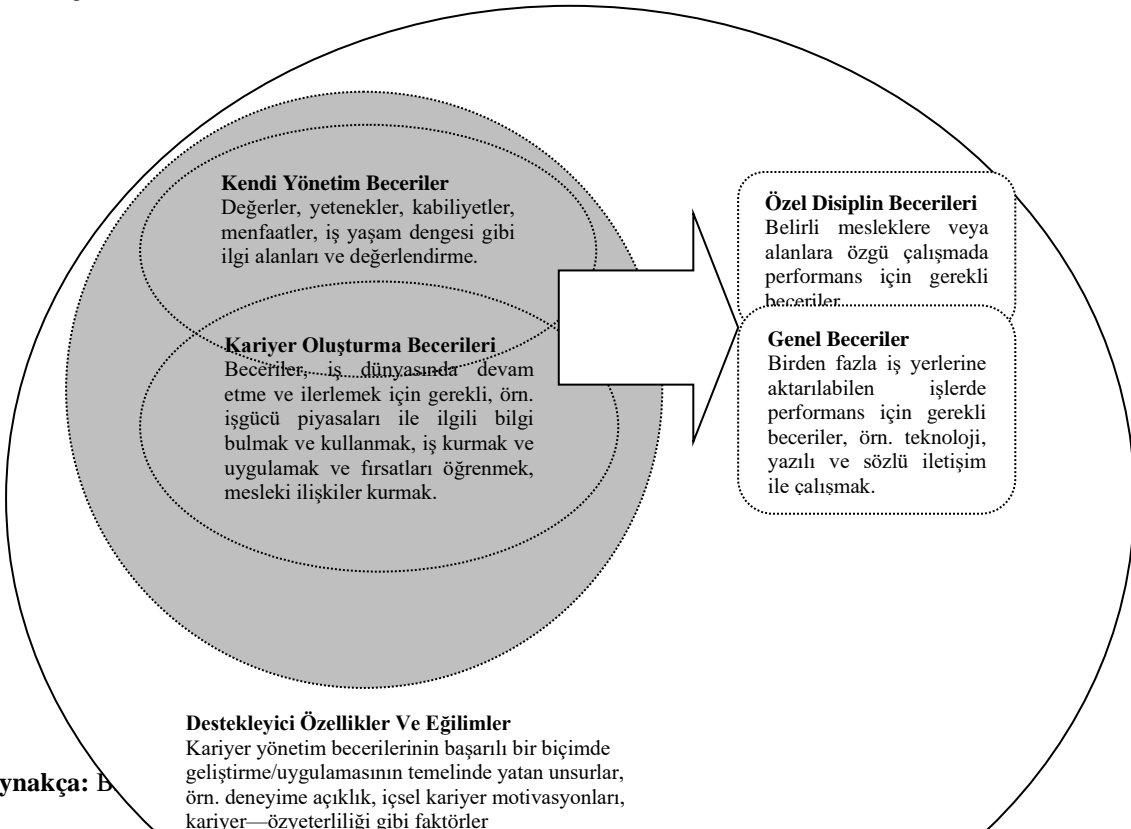
Ayrıca Bridgstock (2009) çalışmasında da kariyer yönetimini, gerçekçi ve bireysel olarak anlamlı kariyer hedefleri oluşturma, stratejik çalışma kararlarında ve öğrenme fırsatlarında tanımlama ve bunlara katılma, iş yaşam dengesini tanımlama ve iş, ekonomi ve toplum arasında geniş ilişkileri değerlendirme olarak açıklanmaktadır. Özetle kariyer işin elde edilmesi ve sürdürülmesidir. Kariyer yönetiminde önem kazanan becerilerin bileşenleri şekil 1’ de gösterildiği gibidir.

Şekil 1. Kariyer yönetimin Bileşenleri

Kariyer Yönetimi

Çalışma, öğrenme ve hayatın diğer yönlerinin bilinçli yönetimi
Yansıma, değerlendirme karar verme süreci ile.

■ Kariyer Yönetim Becerileri

AKADEMİKBAKİŞ DERGİSİ

Özel Sayı 2020

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi,

Türk Dünyası Kırgız –Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü,

Celalabat –KIRGIZİSTAN

<http://www.akademikbakis.org>

Şekil 1’de görüldüğü üzere iş yaşamında genel ve disipline özgü becerilerin etkin bir şekilde kullanılması ve bunun gösterilmesi için kariyer yönetim koşullarının oluşması ve kişilerin kendi yönetim becerileri ile kariyer oluşturma becerilerini kullanması gerekmektedir (Bridgstock, 2009: 35).

Kariyer planlaması, entegre olan insan kaynakları sisteminin önemli bir bileşeni olarak ortaya çıkmaktadır (Greenhaus ve Kopelman, 1981: 1). Rogers ve diğerlerinin (2008)’de yaptığı incelemede kariyer planlamasının öz-yeterlilikle, amaçlarla, kişilik ve hedefler için karşılıklı etkileşim ile ilişkili olduğu saptanmaktadır.

Greenhaus ve Kopelman’ın (1981) çalışmasında kariyer planlama sürecinin üç aşamada oluşturulduğu belirtilmektedir. Birincisi kişinin çıkarları, yetenekleri ve değerlerinin kariyerle alakalı bilgi edinimidir. Bu bilgi, organizasyonel fırsatlar olan iş ve aile, eğlence alanları olan iş dışını içermektedir. İkincisi, istenen sonuç ve hedeflerin belirlenmesidir (zorlu bir işe sahip olarak bir bölüm yöneticisi olmak gibi). Üçüncüsü ise, istenen hedef ve sonuçlara ulaşmak için strateji geliştirmektir.

Ayrıca Anafarta’nın (2001) çalışmasına göre ise kariyer planlama süreci aşağıdaki gibidir (5-8):

- Kişilerin güçlü ve zayıf taraflarını tespit etmesi,
- Kişilerin kariyer ile ilgili amaçlarını belirlemesi,
- Örgüt içinde ve dışındaki çevrede oluşabilecek unsurların araştırılarak kariyer yapacak fırsatların bulunması,
- Kariyer yapmak için planların temel hatları ile hazırlanması ve program oluşturulması ve
- En son süreçte de geribildirim yapılmasıdır.

Aynı zamanda kariyer planlamasını etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Bu faktörler öncelikle öğrenciler açısından olmak üzere tüm bireyler açısından ele alındığında şu şekilde sıralanmaktadır: Aile, öğretmenler, arkadaşlar, lise akademik tecrübeler ve kendi kendine yapabilir olma. Bunlara ilave olarak, cinsiyet farklılıkları ve negatif toplumsal olayların da çok düşük seviyede kariyer planlamasının etkileyebileceği belirtilmektedir (Khasawneh, 2010).

AKADEMİKBAKİŞ DERGİSİ

Özel Sayı 2020

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi,
Türk Dünyası Kırgız –Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Celalabat –KIRGIZİSTAN

<http://www.akademikbakis.org>

Kariyer planlama motivasyonundan da bahsetmek gerekirse; bu tür motivasyon iş motivasyonunu, yönetim motivasyonunu ve çeşitli kariyer kararları ile davranışları kapsamaktadır. Bunların yanı sıra bir iş aramak ve kabul etmek, bir organizasyonda kalmaya karar vermek, kariyer planlarını gözden geçirmek, eğitim ve yeni iş deneyimleri aramak, kariyer hedefleri oluşturmak ve gerçekleştirmeye çalışmak gibi unsurlar ve hatta bireylerin özellikleri ile kariyer davranışları da kariyer motivasyon teriminin bileşenleri olarak ifade edilmektedir. (London, 1983: 620).

Görüldüğü üzere birçok araştırmacı kariyer, kariyer yönetimi, kariyer planlaması ve planlama süreci, kariyer planlamasını etkileyen faktörler ve kariyer planlamasındaki motivasyon üzerine değinmiştir. Bu bağlamda Türkiye’de bulunan öğrencilerin yaklaşık %30’u meslek yüksekokullarında yer alan programlarda eğitim ve öğretimlerini sürdürerek meslekle ilgili teknik ve entelektüel beceri kazanmakta oldukları birçok araştırmada saptanmıştır (Akdemir, Karagöz, Salihoğlu, Konakay, Adalı, Koçyiğit ve Zaimoğlu, 2015). Bu çalışmada, Türkiye’de bulunan meslek yüksekokulu öğrencilerin gelecekle ilgili kariyer planlaması yapması ve işe motive olması ile ilgili algılarının tespiti ve öğrencilerin eğitim gördükleri programlarının, cinsiyetlerinin, yaşadıkları illerin, yaş dağılımlarının, üniversiteye gelme biçimlerinin ve diğer faktörlerin bu algılar arasında fark yaratıp yaratmadığı bulunmaya çalışılmaktadır. Bu doğrultuda çalışmamızın ilk bölümünde öğrenciler, kariyer planlaması, motivasyon gibi konulardan bahsedilmektedir. İkinci bölümde, çalışma amacının ortaya konulması için konu ile ilgili yapılan önceki çalışmalara değinilmektedir. Üçüncü bölümde, çalışmanın amacı, örnekleme, verileri, yöntemi ve kullanılan ölçekle ilgili bilgi verilmektedir. Dördüncü bölümde ise, çalışmanın analiz sonucu elde edilen bulgular tablolar aracılığıyla açıklanmaktadır. Son bölümde de önceki çalışmaların sonuçları ile bu çalışmada elde edilen sonuçlar arasında karşılaştırma yapılmaktadır.

2. Literatür Taraması

Bireylerin iş ortamında etkin ve verimli çalışmaları için gelecekle ilgili hedefler belirleyerek kariyer planlama yapması ve işe motive olması günümüzde önemli hale gelmektedir. Dolayısıyla birçok araştırmacı bu konu ile ilgili çeşitli çalışmalar yapmış ve yapmaktadır. Çalışmalarda öncelikle öğrenciler olmak üzere diğer bireyler de ele alınarak kariyer hedefleri, planları ve işe motivasyonları incelenmektedir. Bu çalışmaların bazılarında aşağıdaki değinilmektedir.

AKADEMİKBAKİŞ DERGİSİ

Özel Sayı 2020

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi,
Türk Dünyası Kırgız –Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Celalabat –KIRGIZİSTAN

<http://www.akademikbakis.org>

Magnuson ve Starr'ın (2000) çalışmasında, bireylerin erken ve orta çocukluk dönemlerindeki tecrübelerin kariyer planlaması ile ilgili ilişkileri tartışılmaktadır. Çalışmada yaşam kariyer planlamasının bebeklik döneminde başlayan bir yaşam becerisi olduğu belirtilmektedir. Ayrıca çalışmada, yaşam kariyer planlaması ile ilgili beş öneri sunulmaktadır. Bunlardan birincisi, kariyer planlaması yaşam boyu sarmal bir süreçtir. İkincisi, bu süreç alt becerilerin bir serisini içerir. Üçüncüsü, kariyer farkındalığı kariyer araştırması için temel oluşturmaktadır. Dördüncüsü ise, kişisel faktörler her bireyin kariyer planlaması ile ilgili karar vermesini etkilemektedir. Sonuncusu ise, çocuk gelişim ve kariyer gelişim teorileri birbiriyle ilişkilidir.

Anafarta (2001) çalışmasında bir holdingdeki orta düzey yöneticilerin kariyerlerini belirleyecek, yön verecek, seçimlerini etkileyecek unsurları tespit etmeyi amaçlamaktadır. 53 ankete cevap verilmesi ile toplanan veriler analiz edilmektedir. Çalışma sonucunda, yöneticilerin kariyer planlaması yaparken sorumluluklarını bilmediği ve kariyerleri aileleri başta olmak üzere prestij ve statülerinin etkilediği ortaya çıkmaktadır.

Jones ve Larke'nin (2001) incelemesinde tarım okuyan Afrikalı, Amerikan ve İspanyol üniversite mezunlarının, tarımda ya da üniversite öncesi veya sonrası tarımla ilişkili bir alanda kariyer seçmek için karar vermesine yardımcı olan faktörleri belirlemek ve tanımlamak amaçlanmaktadır. İncelemede, 139 katılımcının cevapları analiz edilmektedir. Sonuç olarak, katılımcıların ilk tarımla ilgili derse kayıt olmaları, tarımla ilgili bir kariyer seçme olasılığını etkilememektedir. Erken kayıt olanlar ve daha sonra kayıt olanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamaktadır. Ayrıca katılımcıların hem erken kayıt olmalarının hem de tarımla ilgili tecrübe edinmelerinin kariyer seçimleri üzerine etkisi bulunmamaktadır.

Ayrıca Savage, Beall ve Woolley (2009) araştırmasında eczacılık bölümü öğrencilerinin, kariyer hedeflerini etkileyen önemli faktörleri değerlendirmek, öğrencilerin birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü yıllarındaki hedeflerini yani kısa ve uzun vadeli hedeflerini araştırmak ve bu hedefleri etkileyen unsurları incelemektir. Araştırma sonunda, bu öğrencilerin kariyer hedeflerini etkileyen unsurlar; iş ortamı ve tatil zamanı, sağlık sigorta poliçesi ve hisse opsiyonlarıdır. Ayrıca öğrencilerin kariyer hedefleri, mezuniyetlerinden hemen sonraki perakende satış zincir ortamına ve mezuniyetlerinden 5 yıl sonraki klinik, perakende satış ve perakende bağımsız satış zincir ortamına odaklanmaktadır.

AKADEMİKBAKİŞ DERGİSİ

Özel Sayı 2020

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi,
Türk Dünyası Kırgız –Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Celalabat –KIRGIZİSTAN

<http://www.akademikbakis.org>

Adekola'nın (2011) çalışmasında Nijerya Bankasında 505 çalışandan elde edilen veriler ile kariyer gelişimlerinin üzerinde kariyer planlamalarının ve kariyer yönetimlerinin ve hatta iş tatminleri ile kariyer taahhütlerinin etkileri araştırılmaktadır. Elde edilen bulgulara göre, banka çalışanlarının kariyer gelişimlerinin üzerinde bağımsız değişkenlerin etkisi olduğu saptanmaktadır. Ayrıca kariyer gelişiminin; iş tatminleri ve kariyer taahhütlerinin üzerinde anlamlı ve pozitif etkisi bulunmaktadır.

Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar Meslek Yüksekokulu'nda öğrenimlerine devam eden öğrencilerin demografik özelliklerinin kariyer seçimlerini etkileyip etkilemediğini Yılmaz, Dursun, Pektaş ve Altay'ın (2012) çalışmasında ortaya koyulmuştur. Anket aracılığıyla 280 öğrenciden veri toplanarak analiz edilmektedir. Verilerin analizi sonucunda, kadın öğrencilerin erkek öğrencilere, bilgi yönetim programında öğrenim görenlerin elektrik programında öğrenim görenlere, öğrencilerin herhangi bir sınıfta olup olmamalarına ve hazır bir kariyer planlarının olması ya da olmamasına göre kariyer seçimlerinde farklılık oluşmaktadır.

Fischer, Klaghofer, Abel ve Buddeberg (2013) analizinde, İsviçre Tıp Fakültesi mezunlarının bir grubu araştırılmaktadır. Bu grubun kişilik özellikleri ile cinsiyetlerinin, akademik başarı ve kariyer planlamasına nasıl katkı sağladığı açıklanmaya çalışılmaktadır. Anketle toplanan verilerin analiz edilmesi sonucu ortaya çıkan bulgulara göre, kadınlar erkeklerden daha da amaçlı bir biçimde kariyerlerini planlamaktadır. Bu sonuca ek olarak, mezun grubun sadece cinsiyeti değil aynı zamanda kişilik özellikleri ve kariyer motivasyonunun da akademik başarı ve kariyer planlaması üzerine önemli bir rol oynadığı tespit edilmektedir.

Arık ve Seyhan'ın (2016) incelemesinde Gümüşhane Üniversitesi Fen-Edebiyat, Mühendislik ve İktisadi ve İdari Bilimler fakültelerinde son sınıfta öğrenimine devam eden öğrencilerin teknoloji farkındalığının ve gelecekte beklenen kariyer planları üzerine etkisinin varlığı analiz edilmektedir. İnceleme sonucunda, öğrencilerin gelecekte ilgili beklentileri ve teknoloji açısından farkında olmaları, kariyer planlamasını pozitif ve anlamlı yönde etkilediği tespit edilmektedir.

Aynı zamanda Büyükyılmaz, Ercan ve Gökerik'in (2016) çalışmasında, Karabük Üniversitesi İşletme Fakültesi öğrencilerinin kariyer planlamasında; bölümler arası ve demografik özellikler açısından farklılık olup olmadığı araştırılmaktadır. Bu bağlamda

AKADEMİKBAKİŞ DERGİSİ

Özel Sayı 2020

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi,
Türk Dünyası Kırgız –Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Celalabat –KIRGIZİSTAN

<http://www.akademikbakis.org>

araştırma için anket aracılığıyla 247 öğrenciden veri toplanarak T-Testi ve ANOVA analizi yapılmaktadır. Araştırma sonunda, öğrencilerin demografik özelliklerinin kariyer planlamasını etkilemediği saptanırken öğrencilerin eğitimlerini farklı bölümlerde sürdürmelerinin etkilediği ortaya çıkmaktadır.

Ahmed ve diğerlerinin (2017) çalışmasında, lisans ve yüksek lisans öğrencilerinin kariyer seçim kararlarını etkileyen faktörleri incelenmektedir. Yazarlar, öğrencilerin kariyer seçimlerinin kendi amaçları ile ilgili olması ve kariyer seçimleri ile amaçların kolaylığı, finansal sonuçları ve iş fırsatları arasında ilişki olmadığına istinaden dört hipotez oluşturmakta ve bu hipotezleri test etmektedir. 120 İşletme öğrencisi ankete cevap vererek çalışmaya katılmaktadır. Çalışma sonucunda, öğrencilerin kendi amaçları ile ilgili olması kariyer tercihini en çok etkilerken finansal sonuçlar, amaçların kolaylığı ve gelecekteki iş fırsatları en az etkilemektedir. Ayrıca öğrencilerin kişiliklerinin, mali durumlarının ve danışmanlık kurumlarından verilen bilginin doğruluğu öğrencilerin kariyer seçimi üzerine etkisi bulunmaktadır.

Böylece yukarıdaki çalışmalara bakıldığında, bireyler her dönemde (bebeklik ve sonraki dönemlerdeki çocuklar; önlisans, lisans ve lisansüstü öğrenciler; mezun öğrenciler; holdinglerde ve bankalarda çalışanlar gibi) kariyerlerini planlamakta, geliştirmekte ve yönetmektedir. Ayrıca bireyler kariyerlerini etkileyen birçok unsurla karşılaşmaktadır. Özellikle Yılmaz ve diğerlerinin (2012) ve Akdemir ve diğerlerinin (2015) çalışmalarında meslek yüksekokulu öğrencilerinin kariyer planlaması araştırmaları, bu çalışma için bir çerçeve oluşturmaktadır. Çünkü Yılmaz ve diğerlerinin (2012) ve Akdemir ve diğerlerinin (2015) çalışmalarında ele aldıkları meslek yüksekokulu programlarının dışındaki programlar, bu çalışmada ele alınmaktadır. Dolayısıyla bu çalışmada, bir meslek yüksekokulundaki Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, Turizm ve Otel İşletmeciliği, Turizm ve Seyahat Hizmetleri ve Şarap Üretim Teknolojisi Programı öğrencilerinin kariyer planlaması ve motivasyon algılarını incelemek ve analiz etmek amaçlanmaktadır.

3. Araştırma Yöntemi

Çalışmanın bu bölümünde, örneklem yöntemi ve büyüklüğü, veri toplama ölçeği, çalışmanın amaç ve soruları ve çalışmada kullanılan araştırma yöntemine değinilmektedir.

AKADEMİKBAKİŞ DERGİSİ

Özel Sayı 2020

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi,
Türk Dünyası Kırgız –Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Celalabat –KIRGIZİSTAN

<http://www.akademikbakis.org>

3.1. Örneklem

Çalışma örnekleme, Dornyei (2003) ve Creswell'in (2012) incelemelerinde belirttiği üzere seçkisiz olmayan örnekleme çeşitlerinden biri olan uygun örnekleme yöntemi (convenience sampling) ile saptanmaktadır. Bu yöntemde, zaman ve işgücü gibi maddi kaynak yoksunluğundan dolayı sınırlılıklar olması araştırmacıların ulaşabileceği katılımcılar ve istekli katılımcılar bu örnekleme dahil edilmektedir. Bu çalışmada uygun örnekleme yöntemine göre belirlenen örneklem bir Meslek Yüksekokulu'nda bulunan Turizm ve Otel İşletmeciliği, Turizm ve Seyahat Hizmetleri, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları ve Şarap Üretim Teknolojisi programlarında eğitim ve öğrenimini sürdüren öğrencilerden oluşmaktadır.

Meslek yüksekokulundaki dört programda aktif bulunan öğrencilere yüz yüze 210 adet anket dağıtılmakta ve bu anketlerden 112 ankete sağlıklı cevap verildiği tespit edilmektedir. Anketlerden gelen cevapları doğru ve sağlıklı yorumlamak için Özoğlu'nun (1992) çalışmasında belirttiği üzere, ankete geri dönüş oranının %40-%60 arasında olması gerektiğidir. Bu çalışmadaki ankete geri dönüş oranı %53.3 olarak tespit edildiğinden cevapların yorumlanması uygun bulunmuştur.

3.2. Veri Toplama Ölçeği

Çalışmadaki araştırma verileri anket yöntemi ile toplanmaktadır. Akdemir ve diğerlerinin (2015) çalışmasında verileri toplamak için oluşturmuş olduğu ankette bazı değişiklikler yapılarak bu araştırmaya adapte edilmektedir. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, katılımcıların demografik özelliklerini tespit etmede kullanılan 4 soruyu kapsamaktadır. İkinci bölüm ise katılımcıların kariyer planlaması ve işe olan motivasyon algılarını belirleyebilmek amacıyla 20 soru içermektedir ve bu anket 5'li Likert ölçeği baz alınarak hazırlanmaktadır. Likert ölçeği (5) Kesinlikle Katılıyorum, (4) Katılıyorum, (3) Kararsızım, (2) Katılmıyorum ve (1) Kesinlikle Katılmıyorum şeklinde sınıflandırılmaktadır.

3.3. Araştırma Amacı ve Soruları

Ülkemizde bugüne kadar öğrencilerin kariyer planlaması ve onları etkileyen unsurlar ile ilgili birçok çalışma yapılmıştır. Bunlardan bazıları: Akdemir ve diğerleri (2015) çalışmasında iki üniversitedeki meslek yüksekokulu öğrencilerin kariyer planlaması ve motivasyonları arasında farkın varlığını analiz etmekte, Kula ve Adıgüzel (2015) çalışmasında lisansüstü öğrencilerin kariyer planlamasını etkileyen unsurları tespit etmekte,

AKADEMİKBAKİŞ DERGİSİ

Özel Sayı 2020

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi,
Türk Dünyası Kırgız –Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Celalabat –KIRGIZİSTAN

<http://www.akademikbakis.org>

Büyükyılmaz ve diğerleri (2016) çalışmasında İşletme fakültesinde bulunan işletme, Girişimcilik, Aktüerya ve Risk Yönetimi bölümlerdeki öğrencilerin kariyer planlaması hakkında farklılık oluşturup oluşturmadığı analiz etmektedir. Dolayısıyla yapılan çalışmalardan farklı olarak bu çalışmada önlisans öğrencileri ve bu öğrencilerin okudukları farklı programlar ele alınmaktadır. Böylece çalışmamızın amacı, bir meslek yüksekokulunun Turizm ve Otel İşletmeciliği, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, Şarap Üretim Teknolojisi ve Turizm ve Seyahat Hizmetleri programlarında eğitime devam eden öğrencilerin gelecekle ilgili kariyer planlaması ve işe motive olmasının programlar arasında farklı algıların oluşup oluşmadığını incelemektir. Araştırmada meslek yüksekokulundaki farklı program öğrencileri ele alınarak literatüre katkıda bulunmaktadır.

Araştırma bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap bulmaya çalışmaktadır.

- Öğrencilerin kariyer planlamasını ve motivasyonunu cinsiyet farklılıkları etkiler mi?
- Öğrencilerin kariyer planlamasını ve motivasyonunu üniversiteye geçiş biçimi etkiler mi?
- Öğrencilerin kariyer planlamasını ve motivasyonunu yaş durumları etkiler mi?
- Öğrencilerin kariyer planlamasını ve motivasyonunu İstanbul veya başka ilde yaşaması etkiler mi?
- Öğrencilerin kariyer planlamasını ve motivasyonunu eğitimlerine devam ettikleri program etkiler mi?
- Öğrencilerin kariyer planlaması ile motivasyonu arasında ilişki var mıdır?

3.4. Analiz Yöntemi

Bu çalışmada belirlenen amacı gerçekleştirmek için, öğrencilerden anket aracılığıyla veriler toplanmaktadır. Bu veriler SPSS 20 programında analiz edilmektedir. Programda betimsel (sıklık, yüzdelik ve ortalama), ve çıkarımsal (T-Testi, Varyans analizi ve Korelasyon) analizler yapılmaktadır. Analizler sonucu elde edilen bulgular tablolar yardımıyla yorumlanmaktadır.

4. Bulgular

Araştırmada yapılan testler sonucu ortaya konulan bulgular aşağıdaki tablolar ile yorumlanmaktadır.

Tablo1'e göre ankete katılan öğrencilerin %41.1 (46 kişi)'i kadın ve %58.9 (66 kişi)'u erkektir.

Tablo 1. Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı

		Frekans	Yüzde	Geçerlilik Yüzdesi	Kümülatif Yüzde
Geçerlilik	Kadın	46	41.1	41.1	41.1
	Erkek	66	58.9	58.9	100.0
	Toplam	112	100.0	100.0	

Analize katılan öğrenciler Tablo 2'ye göre, %26.4'ü sınavsız geçiş sisteminden yararlanarak ve %73.6'sı ise sınavda belli bir puan elde ederek meslek yüksekokuluna gelmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Meslek Yüksekokuluna Geçiş Biçimi

		Frekans	Yüzde	Geçerlilik Yüzdesi	Kümülatif Yüzde
Geçerlilik	Sınavsız Geçiş	28	25.0	26.4	26.4
	Sınavla Geçiş	78	69.6	73.6	100.0
	Toplam	106	94.6	100.0	
	Eksiklik	6	5.4		
Toplam		112	100.0		

Tablo 3'e baktığımızda katılımcıların yaş dağılımı görülmektedir. Böylece katılanların %2.7'si 18 yaş ve altında, %70.5'i 19-21 yaş aralığında, %18.8'i 22-24 yaş aralığında ve %8'i ise 25 yaş ve üstündedir.

Tablo 3. Öğrencilerin Yaş Dağılımı

		Frekans	Yüzde	Geçerlilik Yüzdesi	Kümülatif Yüzde
Geçerlilik	18 yaş ve altı	3	2.7	2.7	2.7
	19-21 yaş	79	70.5	70.5	73.2
	22-24 yaş	21	18.8	18.8	92.0
	25 ve üzeri	9	8.0	8.0	100.0
	Toplam	112	100.0	100.0	

Tablo 4'te yer alan sonuçlara göre, öğrencilerin üniversiteye gelmeden önce %63.4'ü İstanbul'da ve %33.4'ü ise diğer illerde yaşadığı saptanmaktadır. Bu veri bize, üniversiteye gelen öğrencilerin çoğunluğunun İstanbul'da yaşadığını göstermektedir.

AKADEMİKBAKİŞ DERGİSİ

Özel Sayı 2020

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi,
Türk Dünyası Kırgız –Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Celalabat –KIRGIZİSTAN

<http://www.akademikbakis.org>

Tablo 4. Öğrencilerin Yaşadığı İl Dağılımı

		Frekans	Yüzde	Geçerlilik Yüzdesi	Kümülatif Yüzde
Geçerlilik	İstanbul	71	63.4	65.1	65.1
	Diğerleri	38	33.9	34.9	100.0
	Total	109	97.3	100.0	
	Eksiklik	3	2.7		
Toplam		112	100.0		

Yapılan analiz sonucu ankete katılan öğrencilerin %30.6'sı Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, %31.5'i Turizm ve Otel İşletmeciliği, %27.0'si Turizm ve Seyahat Hizmetleri ve %10.8'i ise Şarap Üretim Teknolojisi programında eğitimine devam ettiği Tablo 5'te görülmektedir.

Tablo 5. Öğrencilerin Eğitimlerini Devam Ettirdikleri Program

		Frekans	Yüzde	Geçerlilik Yüzdesi	Kümülatif Yüzde
Geçerlilik	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	34	30,4	30,6	30,6
	Turizm ve Seyahat Hizmetleri	30	26,8	27,0	57,7
	Turizm ve Otel İşletmeciliği	35	31,3	31,5	89,2
	Şarap Üretim Teknolojisi	12	10,7	10,8	100,0
	Total	111	99,1	100,0	
Eksiklik		1	,9		
Toplam		112	100,0		

Aşağıdaki Tablo 6'da T-testi sonuçları yer almaktadır. Elde edilen sonuçlara göre, analize katılan öğrencilerin kadın ya da erkek olmasının kariyer planlaması ($t(110)=.839$; $p=.403$) ve işe motivasyonları ($t(106.642)=.788$; $p=.432$) üzerine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmamaktadır. Bu da bize, cinsiyete fark etmeksizin tüm öğrencilerin kariyer planlaması yaptığını ve işe motive olduğunu göstermektedir.

Tablo 6. Öğrenci Cinsiyet Dağılımının Kariyer Planlaması ve Motivasyonları Üzerine Etkisinin T-Testi Sonuçları

Cinsiyet		%95 Güvenirlilik
Kadın	Erkek	

	M	SD	N	M	SD	N	Aralığı	T	df	p
Kariyer Planlaması	4.02	.535	46	3.93	.591	66	-.125, .308	.839	110	.403
Motivasyon	3.63	.443	46	3.54	.771	66	-.138, .319	.788	106.642	.432

Tablo 7’ de öğrencilerin önlisans programlarına sınavla veya sınavsız geçmesi kariyer planlaması yapmasının ($t(104)=.918$; $p=.361$) üzerinde anlamlı bir fark yaratmamaktadır. Ancak öğrencilerin sınavla ya da sınavsız bir şekilde önlisans programlarına geçmesi işe motivasyonları ($t(104)=2.380$; $p=.019$) üzerinde istatistiksel bir farklılık yaratmaktadır. Böylece öğrencilerin üniversiteye geçiş biçimi kariyer planlamasını etkilemese de işe olan motivasyonunu etkilemektedir. Hatta sınavsız biçimde gelenler ($M=3.83$) işe daha fazla motive olmaktadır.

Tablo 7. Öğrencilerin Üniversitedeki Önlisans Programına Geçiş Biçiminin Kariyer Planlaması ve Motivasyonlarının Üzerine Etkisinin T-Testi Sonuçları

	Önlisansa Geçiş Biçimi			%95			T	df	P	
	Sınavsız	Sınavla	Güvenirlilik							
	M	SD	N	M	SD	N	Aralığı			
Kariyer Planlaması	4.04	.512	28	3.93	.585	78	-.133, .362	.918	104	.361
Motivasyon	3.83	.652	28	3.49	.641	78	-.056, .619	2.380	104	.019

Tablo 8’de görüldüğü üzere öğrenci yaş dağılımının kariyer planlaması ve motivasyon üzerine etkisinin belirlenmesi için yapılan varyans analizi sonuçları bulunmaktadır. Bu sonuçlara göre, araştırmaya katılan öğrencilerin yaş dağılımının kariyer planlaması ($F(.078,35.702)=.079$; $p=.971$) ve işe motivasyonları ($F(.539,47.152)=.412$; $p=.745$) üzerine anlamlı bir farklılık yaratmamaktadır. Sonuç olarak, öğrencilerin hangi yaşta olduğu önemli olmaksızın kariyer planlamasını yaptıkları ve işe motive oldukları görülmektedir. Diğer bir deyişle bireylerin (bebeklik döneminden itibaren) her yaşta kariyerini planladığı ve işe motive olduğu öngörülmektedir.

Tablo 8. Öğrenci Yaş Dağılımının Kariyer Planlaması ve Motivasyon Üzerine Etkisinin Belirlenmesinde Varyans Analizi Sonuçları

	Kareleri toplamı	df	Ortalama karesi	F	Sig.
Kariyer planlaması	Gruplar arası	.078	3	.026	.079
	Grup içi	35,702	108	.331	.971
	Toplam	35,780	111		

Motivasyon	Gruplar arası	,539	3	,180	,412	,745
	Grup içi	47,152	108	,437		
	Toplam	47,691	111			

T-Testi analizinde elde edilen bulgular Tablo 9’ da yer almaktadır. Bulgulara göre, analize katılanların İstanbul’da veya başka bir ilde yaşaması kariyer planlaması ($t(107)=-.275$; $p=.784$) ve işe motivasyonları ($t(107)=-.521$; $p=.603$) üzerine istatistiksel bir farklılık oluşturmamaktadır. Dolayısıyla katılımcının kariyerini planlamasında ve işe motive olmasında hangi ilde yaşadığı önemli olmamaktadır.

Tablo 9. Öğrencilerin İstanbul’da veya Diğer İllerde Yaşamasının Kariyer Planlaması ve Motivasyonu Üzerine Etkisinin T-Testi Sonuçları

	Yaşadığı İl						%95 Güvenirlilik Aralığı	T	df	p
	İstanbul			Diğer İller						
	M	SD	N	M	SD	N				
Kariyer Planlaması	3.55	.698	71	3.59	.558	38	-.296, .224	-.275	107	.784
Motivasyon	3.97	.609	71	3.91	.500	38	-.168, .289	.521	107	.603

Tablo 10’da yer alan varyans analizi sonuçlarına göre ise çalışmaya katılan öğrencilerin Turizm ve Otel İşletmeciliği, Turizm ve Seyahat Hizmetleri, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları veya Şarap Üretim Teknolojisi bölümünde okumalarının kariyer planlaması ($F(.413,35.076)=.420$; $p=.739$) ve işe olan motivasyonları ($F(.711,45.717)=.554$; $p=.646$) üzerine etkisi bulunmamaktadır. Anlaşıldığı üzere, öğrencilerin hangi bölümde okuduğu önemli olmaksızın bireyler kariyer planlaması yapmakta ve işe motive olmaktadır.

Tablo 10. Öğrencilerin Okuduğu Bölümün Kariyer Planlamasına ve Motivasyonunu Etkilemesi Üzerine Yapılan Varyans Analiz Sonuçları

		Kareleri toplamı	df	Ortalama karesi	F	Sig.
Kariyer planlaması	Gruplar arası	,413	3	,138	,420	,739
	Grup içi	35,076	107	,328		
	Toplam	35,489	110			
Motivasyon	Gruplar arası	,711	3	,237	,554	,646

Grup içi	45,717	107	,427
Toplam	46,428	110	

Tablo 11’ de korelasyon analiz sonuçları görülmektedir. Sonuçlar bize, öğrencilerin kariyer planlaması yapması ile iş motivasyonları arasında ($r=.424, p<.01$) ortalama pozitif yönde bir ilişki bulunduğunu belirtmektedir.

Tablo 11. Öğrencilerin Kariyer Planlaması ile Motivasyonları Arasındaki İlişki

	Kariyer planlaması	Motivasyon
Kariyer planlaması	-	.424*
Motivasyon	.424*	-

* $p<.01$

Böylece öğrencilerin kariyer planlaması yapması işe motive olmasını olumlu yönde etkilemektedir.

5. Sonuç ve Tartışma

Kariyer, insanların hayatlarının tamamında kendisi ile ilgili yaptığı mücadelelerin tümüne denilmektedir. Özellikle günümüzde üniversite eğitimi boyunca öğrencilerin kariyer planlaması yapması ve işe motive olması önemli hale gelmektedir. Çünkü ülkemizde yaşanan işsizlik sorunundan dolayı öğrenciler iş bulmak ve para kazanmak gibi sıkıntılara girmemek için eğitimleri boyunca kariyer planlama sürecini etkin kullanarak yeteneklerini ve becerilerini geliştirmektedir. Öğrenciler kariyer planlamalarında web sayfaları ve sosyal paylaşım sitelerini de kullanmaktadır. Ancak öğrencilerin ilgi alanları, bireysel özellikleri, öz kimliği ve sosyalleşmesi gibi unsurlar kariyer seçimini ve kariyer planlamasını etkileyen unsurlar olarak ortaya çıkmaktadır (Kozak ve Dalkıranoglu, 2013: 49).

Ülkemizde meslek yüksekokullarının amacı, öğrencilerin çok kısa zamanda çalışma hayatına atılmasını sağlamak, gelecekte çalışmayı planladıkları çalışma hayatıyla ilgili istekleri karşılamayı üstlenmektir (Ahmetoğulları ve Güneş, 2017: 128).

Bu çalışmada amacımız, bir meslek yüksekokulunda Turizm ve Otel İşletmeciliği, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, Şarap Üretim Teknolojisi ve Turizm ve Seyahat Hizmetleri programlarında eğitimine devam eden öğrencilerin kariyer planlamasına ve iş motivasyonuna karşı algılarını saptamak ve programlar arasında öğrencilerin oluşan algılarını tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda anket aracılığıyla veriler toplanarak ve elde

AKADEMİKBAKİŞ DERGİSİ

Özel Sayı 2020

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi,
Türk Dünyası Kırgız –Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Celalabat –KIRGIZİSTAN

<http://www.akademikbakis.org>

edilen bu veriler SPSS 20 programında betimsel (sıklık, yüzdeler ve ortalama), ve çıkarımsal (T-Testi, Varyans analizi ve Korelasyon) testler yapılarak analiz edildi. Çalışmada yapılan analizlere göre %5 anlamlılık düzeyinde bazı sonuçlar elde edilmektedir. Bunlardan birincisi, öğrencilerin %41.1' i kadın ve %58.9'u erkek olması kariyer planlaması ($p=.403$) ve işe motivasyonları ($p=.432$) üzerine anlamlı bir farklılık yaratmamaktadır. Elde edilen bu sonuç, Akdemir ve diğerlerinin (2015) ve Crişan ve Turda'nın (2015) çalışmalarının sonucunu onaylamakta yani öğrenci cinsiyeti kariyer planlamada ve iş motivasyonunda bir farklılık yaratmamaktadır. Ancak bu çalışma sonucu, Gati ve Saka'nın (2001), Patton ve Creed'in (2001) ve Corr ve Mutinelli'nin (2017) araştırmalarından elde ettiği öğrenci cinsiyetinin kariyer planlaması ve işe motivasyonları üzerine fark yarattığı sonucu ile uyumlu olmadığı görülmektedir. Çalışmada elde edilen sonuçlardan ikincisi, öğrencilerin %26.4'ü sınavsız geçiş ve %73.6'sı da sınavla geçiş biçimiyle üniversiteye gelmesi işe motivasyonları ($p=.019$) üzerine anlamlı bir etki bulunmakta ve hatta sınavsız geçiş yapan öğrencilerin etkileri daha yoğundur. Ancak üniversiteye geçiş biçimleri öğrencilerin kariyer planlaması ($p=.361$) üzerine istatistiksel olarak anlamlı fark oluşturmamaktadır.

Çalışmada elde edilen üçüncü sonuç, öğrencilerin %2.7'si 18 yaş ve altında, %70.5' si 19-21 yaş aralığında, 18.8'i 22-24 yaş aralığında ve %8'i de 25 yaş üzerinde olması kariyer planlaması ($p=.971$) ve işe motivasyonu ($p=.745$) üzerinde farklılık yaratmamaktadır. Bu çalışma sonucu Ahmetoğulları ve Güneş'in (2017) araştırmasında elde ettiği sonuç ile benzer olmasına rağmen Patton ve Creed'in (2001) ve Corr ve Mutinelli'nin (2017) araştırmalarında elde ettiği sonuç ile benzer değildir. Şöyle ki Patton ve Creed'in (2001) ve Corr ve Mutinelli'nin (2017) araştırmalarında farklı yaşlardaki öğrencilerin farklı kariyer planlaması yaptıkları tespit etmiştir.

Çalışmadaki dördüncü sonuç, %65.1'i İstanbul'da %34.9'uda diğer illerde yaşayan öğrencilerin yaşadıkları şehir kariyer planlaması ($p=.784$) ve işe motivasyonu ($p=.603$) üzerine etkisi bulunmamaktadır. Bu sonuç, Fizer'ın (2013) araştırmasında öğrencilerin yaşadığı yerlerin kariyer planlamasında etkisi olduğu sonucu ile uyumlu değildir.

Beşinci sonuç da, öğrencilerin %30.6'sı Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, %27' si Turizm ve Seyahat Hizmetleri, %31.5'i Turizm ve Otel İşletmeciliği ve %10.8'i de Şarap Üretim Teknolojisi programında eğitimlerine devam etmesi kariyer planlaması ($p=.739$) ve motivasyonları ($p=.646$) ile ilgili anlamlı bir farklılık yoktur. Bu sonuç ile Ahmetoğulları ve Güneş (2017) çalışmasındaki öğrencilerin eğitimlerini sürdürdükleri programların kariyer

AKADEMİKBAKİŞ DERGİSİ

Özel Sayı 2020

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi,
Türk Dünyası Kırgız –Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Celalabat –KIRGIZİSTAN

<http://www.akademikbakis.org>

algıları üzerine bir etki yaratmadığı sonucu benzerdir. Ama Akdemir ve diğerleri (2015) çalışmasında öğrencilerin farklı bölümlerde okuması kariyer planlaması ve iş bulması ve iş yerleşmesi üzerine farklı etkisi olduğu sonucu ile benzer değildir.

Çalışmada elde edilen son sonuca göre, kariyer planlaması ile iş motivasyonları arasında orta derecede olumlu ilişki olduğu tespit edilmekte ve bu sonuç Miner ve Crane'nin (1981) ve Komarraju, Swanson ve Nadler'in (2014) araştırmalarından elde edilen bulgular ile benzer olduğu görülmektedir.

Yukarıda bahsedilen bu bulgular literatüre önemli katkıda bulunacaktır. Şöyle ki öğrencilerin kariyer planlaması ve işe motive olmaları üzerine, sahip olduğu cinsiyetlerinin, yaşlarının, yaşadıkları illerin, üniversiteye geçiş biçimlerin ve okudukları programların hiçbir biçimde etkisi bulunmamaktadır. Çünkü üniversite mezuniyetinden sonra öğrencilerin iş bulması ve para kazanması sıkıntı haline gelmekte ve bu da öğrencileri eğitim süresince yeteneklerini ve becerilerini geliştirerek kariyerlerini planlamaya ve işe motive olmaya itmekte ve bu durum da bireyler diğer bir deyişle öğrenciler için önemli olan iş bulmak ve para kazanmaktır. Dolayısıyla öğrencilerin kariyer planlaması ve işe motive olması için zamanı iyi yönetmesi, hedefler belirleyerek strateji ve davranışlarını belirlemesi, iş becerilerini ve iletişim becerilerini geliştirmesi, uygun kurslara katılarak meslek performansını ve yabancı dilini geliştirmesi bu çalışma ile tavsiye edilebilir.

Bu çalışma sonuçları, gelecekte yapılacak çalışmalara öncülük edecektir. Çalışmada sadece meslek yüksek okulları ele alınmakta ama gelecekteki çalışmalarda lise, önlisans, lisans ve lisansüstü programlardaki öğrenciler ele alınarak kariyer planlama ve işe motivasyon algıları tespit edilebilir ve aralarında karşılaştırma yapılabilir.

AKADEMİKBAKİŞ DERGİSİ

Özel Sayı 2020

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi,
Türk Dünyası Kırgız –Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Celalabat –KIRGIZİSTAN

<http://www.akademikbakis.org>

Kaynakça

- Adekola, B. (2011). Career Planning And Career Management as Correlates for Career Development And Job Satisfaction A Case Study Of Nigerian Bank Employes. *Australian Journal of Business And Management Research*, 1(2), 100-112.
- Ahmed, K. A., Sharif, N. ve Ahmad, N. (2017). Factors Influencing Students' Career Choices: Empirical Evidence from Business Students, *Journal of Southeast Asian Research*, 1-15.
- Ahmetoğulları, K. ve Güneş, M. (2017). Öğrencilerin Kişilik Özelliklerinin Mesleğin Geleceğine Bakış Açılarında Etkisi: Hilvan MYO Örneği, 4. *Ulusal Meslek Yüksekokulları Sosyal ve Teknik Bilimler Kongresi bildiriler kitabı içinde (127-142)*. Burdur: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi.
- Ahmetoğulları, K. ve Güneş, M. (2017). MYO Öğrencilerinin Kariyer Planlaması: Hilvan Örneği, *International Journal of Academic Value Studies (Javstudies)*, 3 (13), 166-177.
- Akdemir, A., Karagöz, A. M., Salihoğlu, G., Konakay, G., Adalı, P., Koçyiğit, E. ve Zaimoğlu, Ö (2015). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Kariyer Planlarının Motivasyon Düzeylerine Etkilerinin Araştırılması Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Kariyer Planlarının Motivasyon Düzeylerine Etkilerinin Araştırılması, *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 4 (1), 52-90.
- Anafarta, N. (2001). Orta Düzey Yöneticilerin Kariyer Planlamasına Bireysel Perspektif, *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi*, 2, 1-17.
- Arık, N. ve Seyhan, B. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Kariyer Planlamasında Teknoloji Bilgisi ve Gelecek Beklentilerinin Rolü, *İnsan Ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5 (7), 2218-2231.
- Bridgstock, R. (2009). The graduate attributes we've overlooked: enhancing graduate employability through career management skills, *Higher Education Research & Development*, 28 (1), 31-44.

AKADEMİKBAKİŞ DERGİSİ

Özel Sayı 2020

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi,
Türk Dünyası Kırgız –Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Celalabat –KIRGIZİSTAN

<http://www.akademikbakis.org>

- Büyükyılmaz, O., Ercan, S. ve Gökerik, M. (2016). Öğrencilerin Kariyer Planlama Tutumlarının Demografik Faktörler Açısından Değerlendirilmesi: Karabük Üniversitesi İşletme Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5 (7), 2065-2076.
- Cevher, E. (2015). Üniversitelerde Kariyer Planlama Faaliyetleri Ekseninde Kariyer Merkezlerine Yönelik Bir Araştırma, *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5 (2),164-177
- Creswell, J. W. (2012). *Educational Research: Planning, Conducting, and Evaluating Quantitative and Qualitative Research*, Dördüncü Basım, Boston: Pearson Education.
- Crişan, C. ve Turda, S. (2015). The Connection Between The Level Of Career Indecision And The Perceived Self-Efficacy On The Career Decision-Making Among Teenagers, *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 209, 154 – 160.
- Dörnyei, Z. (2003). *Questionnaires in second language research: Construction, administration, and processing*. London: Lawrence Erlbaum Associates.
- Fischer, B.B., Klaghofer, R., Abel, T. ve Buddeberg, C. (2013). The Influence of Gender And Personality Traits on The Career Planning of Swiss Medical Students, *Swiss Medical Weekly*, 535-540.
- Fizer, D. (2013). Factors Affecting Career Choices of College Students Enrolled in Agriculture, *A Research Paper Presented for the Master of Science in Agriculture and Natural Resources Degree*, Martin: The University of Tennessee.
- Forsyth, P. (2002). *Career Management*, İngiltere: Capstone.
- Gati, I. ve Saka, N. (2001). High School Students' Career Related Decision-Making Difficulties. *Journal of Counseling and Development*, 79, 331-340.

AKADEMİKBAKİŞ DERGİSİ

Özel Sayı 2020

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi,
Türk Dünyası Kırgız –Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Celalabat –KIRGIZİSTAN

<http://www.akademikbakis.org>

Greenhaus, J. ve Kopelman, R.E. (1981). Conflict Between Work and Nonwork Roles: Implications for the Career Planning Process, *Human Resource Planning*, 1-10.

Greenhaus, J.H., Callanan, G.A. ve Godshalk, V.M. (2010). *Career Management*, Dördüncü Basım, Kalifornia: SAGE.

Jolly, A.(2016). Career Planning And Management. L. Taylor. (Ed.), *How to develop your healthcar e career: a guide to employability and professional development* (21-34). İngiltere: John Wiley&Sons.

Jones, W.A. ve Larke, A. (2001). Factors Influencing Career Choice of African American And Hispanic Graduates of A Land-Grant College Of Agriculture, *Journal of Agricultural Education*, 42 (1), 39-49

Khasawneh, S. (2010). Factors Influencing The Career Planning And Development Of University Students In Jordan, *Australian Journal of Career Development*, 19 (2), 41-48.

Komaraju, M., Swanson, J. ve Nadler, D. (2014). Increased Career Self-Efficacy Predicts College Students' Motivation, and Course and Major Satisfaction, *Journal of Career Assessment*, 22(3), 420-432.

Kozak, M.A. ve Dalkıranoğlu, T. (2013). Mezun Öğrencilerin Kariyer Algılamaları: Anadolu Üniversitesi Örneği, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13 (1), 41-52.

Kula, Ö. Ve Adıgüzel, O. (2015). Lisansüstü Öğrencilerinin Kariyer Planlamalarına Etki Eden Faktörler: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20 (1), 291-315.

London, M. (1983). Toward a Theory of Career Motivation, *Academy of Management Review*, 8 (4), 620-630.

AKADEMİKBAKİŞ DERGİSİ

Özel Sayı 2020

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi,
Türk Dünyası Kırgız –Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Celalabat –KIRGIZİSTAN

<http://www.akademikbakis.org>

- Magnuson, C.S. ve Starr, M.F. (2000). How Early Is Too Early to Begin Life Career Planning? The Importance of the Elementary School Years, *Journal of Career Development*, 27 (2), 89-101.
- Miner, J.B. ve Crane, D.P. (1981). Motivation to Manage and the Manifestation of a Managerial Orientation in Career Planning, *The Academy of Management Journal*, 24 (3), 626-633.
- Corr, P.J. ve Mutinelli, S. (2017). Motivation And Young People's Career Planning: A Perspective From The Reinforcement Sensitivity Theory of Personality, *Personality and Individual Differences*, 106, 126-129.
- Özoğlu,S.Ç. (1992). Davranış Bilimlerinde Anket: Bilgi Toplama Aracının Geliştirilmesi, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 25 (2), 321-39.
- Patton, W. ve Creed, P.A. (2001). Developmental Issues In Career Maturity And Career Decision Status, *The Career Development Quarterly*, 49, 336-351.
- Rogers, M.E., Creed, P.A. ve Glendon, A.I. (2008). The Role of Personality In Adolescent Career Planning And Exploration: A Social Cognitive Perspective, *Journal of Vocational Behavior*, 73, 132–142.
- Savage, L.M., Beall, J.W. ve Woolley, T.W. (2009). Factors That Influence the Career Goals of Pharmacy Students. *American Journal of Pharmaceutical Education*, 73 (2), 1-5.
- Taşlıyan, M. Arı, N.Ü. ve Duzman, B. (2011). İnsan Kaynakları Yönetiminde Kariyer Planlama Ve Kariyer Yönetimi: İibf Öğrencileri Üzerinde Bir Alan Araştırması, *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3 (2), 231-241.